

מא :

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

עין משפט
גור מוצה

מסורת הש"ס

(א) (לעיל לה: ב) לקמן
קט: (לעיל טו:)
(ג) (מסכתא פ"ו ד) (לעיל
ז: כ. ט. לקמן מד:)
(ד) (מסכתא ק"ו: ט) (לעיל
ז: כ. ט. לקמן מד:)

תורה אור השלם

ו. ואם לא יחפץ האיש
לקחת את יבמתו ועלתה
יבמתו השערה אל
הזקנים ואמרה מאן יבמי
להקים לאחיו שם
בישראל לא אבה יבמי
דבריה כה ו

גליון הש"ס

ג. הכי חזינן דהא
יבא אחיה. עין לקמן דף
פ"ו ע"ב ח"ה ד"ה חן
חזינן:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה חן חזינן
וכי חזינן דהא
איה: (ב) ד"ה חן חזינן
וכי חזינן דהא חזינן
ע"ד דף ג ע"א:

תוספות ישנים

כל שאינה עולה לייבום
ואינה עולה לחלצה ואין
להקנות איך אין קשר
יוחנן חלצה מעוברת שמה
חלצה ה' אינה עולה
לייבום משום שמה היא ולא
כן קיימת ואיך לא תהא
עולה לחלצה וי"ל דדוקא
למחלה אין לחלץ מעוברת
משום דלא מצי ליבמה אלא
דעבד מהני החלצה אלא
חינן שפילתא דלא חזי
לייבום:

מפני האיבול. אצילות. והיא כל הנשים יתאכרו לאו למעוטי ארוסה
לינשא דהתם כ"י יהודה קריא ליה דגבי נכחנה רבי יוסי מקיל טפי
מכ"י יהודה כדאמר בשלח גמ' דארבעה אחין (לעיל דף לה.) אלא
כאצילות אחי לפלוגי עליה: **גמ' אלא לא תחלוץ אחאי.** ולאחר ג'

אם אינה מעוברת תנשא או אם
הפילה תנשא דהא חלצה: **לינשא סיבה**
סיוכסיה דר' יוחנן. ומשום הכי לא
תחלוץ שמה מפיל ותנשא בחלצה וז'
וחלצה מעוברת לא שמה חלצה:
ולאו מי אפסכנייה. בריש פירקין (דף
לה: ב) **לינשא מהא נמי סיבה סיוכסיה.**
ונפקא מינה דאי מיתמלא קמייתא

מיקום הך: **גרופה מאי איכא למימר.**
אמאי לא תחלוץ. אם הייתה גרופה
מאחר קודם שנשא אחיו של זה דהא
פסולה היא לכהונה וקיימת מאי איכא
למימר לינשא לא תחלוץ: **משום מונו.**
דאית לה כל שלשה מנכסי בעלה
דמתא דבריימא בשמעתין ואי חלצה

לית לה מונו והיא לא מצי מינכסא
עד לאחר שלשה ומפסיד לה: **ארוסה**
גרופה. גרופה שמתארכה ומת בעלה
ונפלה ליבום מן האירוסין תחלוץ קמרא
שלשה דהכל לאו משום מונו איכא
דארוסה לית לה מונו מבעל ולא
משום כרוז לכהונה דהא פסולה היא

משום גרושין קמאי: **אלא משום דרבי**
יוסי. כל העולה ליבום כ"י וזו הוולא
ואינה עולה ליבום כדון ג' כדאמרן
לעיל שמה יפגע בשבת אח אינה עולה
השערה לפני הזקנים לחלצה. ולרבי
יוחנן לא תיקשי דאי חלצה ודאי

חלצה (ה) דהאי אינה עולה לחלצה
לאו חלצה פסולה משמע שהרי כמה
נשים שנינו חולצות ולא מתביבמות
היכא דלא אפשר אלמא חלצה היא
ומינה היכא דאפשר לאתמוני עד

שמתא ליבום משהינן: **אילימא ספק**
קידושין. כגון זקן לה אחי קידושין
ספק קרוב לו ספק קרוב לה: **אמאי**
לא מסייבמא ספיקא. מתי"נ אי היא
יבמתו שפיר מייבס ואי לאו קידושין

הוו נכרית בעלמא נסיב: **שקידש**
אחא משמי אחיות ואינו יודע איזה
מסן קידש. ומת שמיה חולצות ולא
מתביבמות דלא מצי לייבומי דלמא
פגע בנאות זקוקה. והא הכא דאיה

עולה לייבום ועולה לחלצה ולא אמרי' תמחין עד שיבואו עדים ויבררו
את יבמתו: **כ"י השתא הסם.** עולה לייבום היא אי הוה ידעין לה אכל
הכא אם יבא אליה ויאמר לא מעבדא מי משחקין ביה וחתכים:
כ"י קטנה דלאו כח איבעורי היא כ"י. הלכך לא חלצה. וכל הך דאמר

רצון חולצות ולא מתביבמות כגון אחות חולצות ואחות זקוקתו וספק
זרת ערוה הסם (ו) משום דלא אפשר הוא דאם כן לעולם תאסר
הלכך כיון דמאורייתא נח ייבום היא חלצה אכל הכא דאפשר
לשהיי משהינן ויאל הדבר בהיתר: **שלשה חדשים הראשונים.**

שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה: **נוונה משל בעלה.** שכן כחז לה
(במכות נב:) את מהא יתבא בביתו ומחנה מנכסי כל יומי מיגר ארמלוסין:
מכאן ואילך אינה נוונה לא משל בעל ולא משל יבם. ואינה
דומה לשאר אלמנה דהתם כל זמן שלא נשאת לאחר ואומרת מחמת

פלוגי בעלי שכבודו גדול עלי ים לה מוונות אכל הך אגידא ביבם לפיכך
אין על בעל נכסי בעל מוונות ולא משל יבם עד שחכס לחופה:
עמד בדין. שחכסו בדין או כנס או פטור וזכר: **נוונה משל יבם.**
דקמטין ליה: **לריבה להמחין.** עד שיהיו ג' חדשים מיום מיתה:
הוי

למחמת דהא אחר לא הוה מצי מיפר וקלג נראה דמחמת קנס שקנסויה כחמים
שלא כנסה תקנו לה מוונות דהא אין מעשה ידיה שלו כדאמר בפירק בתרא דמכות (דף קו: וסו) אי משום מעשה ידיה לא משעבדא
ליה ולמאי דפרישית דכשלא ברח אין לה מוונות אינו ראהה דמעשה ידיה אינו שלו דאין לחוש שמה אחר לה לאי מעשה ידיו
למוותמין דאכתי לא משעבדא ליה עד שיברר ויפסקו לה מוונות ומינה ארי' דלפירוש זה טפי הוי ליה למימר דלא מתיבב דמוותמיה:
לאחר

אמאי אינא תיהו תיובתא דרבי יוחנן. וא"ת דלמא לא תחלוץ
משום שמה תמחין על אותה חלצה לינשא לשוק ומיישין
שמה תמחל מעוברת ולך של קיימת וולד אינו פטור עד שינא לאחר
העולם וי"ל דלמא לינשא למיחש דמוך שלשה ודאי לא תנשא ולאחר ג'

נמי אם תמחל מעוברת לא יבא
לעשות ועוד שלא יבא אדם מעוברת
לפי טעם זה לא תחלוץ דמתני' ענה
כדור: **משום דפסיד דה מונו.**
לפי טעם זה לא תחלוץ דמתני' ענה
טובה קמ"ל: **אלא ארוסה גרופה**
מאי איבא דמינה. וא"ת לרש לקיט
ארוסה כיון דלא מיעבדא אחאי לא
תחלוץ וי"ל דלר"ל גזר ארוסה אטו
שנאה אכל לר' יוחנן דשנאה גופה
משום כרוז בעלמא לינשא למגור ומימה
דלמאי נקט גרופה דמארוסה גרופה

הוא מצי למיפק: **קרא עזי**
הרבה הוה. וא"ת לר"ל תקשי ליה
מכ"י יוסי וי"ל דלר"ל מצי אינה חולצת
מוך ג' משום דאיה עולה ליבום:
הספקות חולצות ואי מתביבמות.

מההיא דנפ' שני (לעיל
נב:) מי שקידש אחת מב' אחיות ואינו
יודע אחי קדש ה"מ למיפקר אלא
סהי צריך להאריך אכל מההיא דרש
ארבעה אחין (לעיל דף כו.) דחולצות
ולא מתביבמות לא ה"מ למיפקר
לעולם אין לה לינשא ולהתעב אכל
הכא יכולה להמחין עד שימגר הספק

כשהיא לעלי סיכולה להמחין עד אחר
ה' ומינה מההיא דספק קידושין דנפ' ד'
אחין (לעיל דף ל:) הוה מצי למפקר:
אילימא ספק קידושין תתיבב
ואין בכך בל"ז. ולא

כני למימר שנוכל ספק קידושין
בערוה דהו ספק אם היא זרת ערוה
או לא דל"ז הוה ליה למימר הספקות
לדמויה חולצות ולא מתביבמות ונפקס
גירושין ה"מ לאוקמי דלא מתביבמות
שמה היא גרופה אחי: **הא קטנה**
דאין בת איבעורי. ואפילו למאן דלא

גזר לקמן (דף נב:) קטנה אטו גדולה
ה"מ לענין הכחשה בשאר נשים אכל
לענין יבמה מודה: **עמד בדין**
ובר. לאו בנדה כשביא איירי
שנאה לעגנה ואין רוצה לא לייבם ולא
לחלוץ דהא בפירק בתרא דמכות (דף

קו:) פריך מינה לשמואל דחייס ללרבי
ואם כשביא ברה אחאי אית לן למיחש ללרבי אלא בנדה מחמת
מנדין או מחמת ממון איירי ולא דוקא ברה דהוא הדין חלה דכיון
דלא כשביא ברה אלא מחמת אונס שאירע לו מה לי ברה מה לי
חלה ובהדיא אמר בירושלמי בפירק דה"פ דה"ה חלה ולא כמו שפירש

בקונטרס הסם דוקא ברה אכל חלה לא והא דבעיא בריש כחכות
(דף ג.) חלה מאי חייט שחלה מיד בהנעת זמן אכל הכא שחלה אחר
שעמד בדין דהוה לו לכוונס לאחור קודם שאירע לו אונס ונראה לר"י

דוקא בנדה ליבום וזכר אכל אם לא נתרצה אלא לחלוץ אין נראה
שיתקנו לה כחמים מוונות מיבם כיון דאין סופו לייבם אלא לחלוץ
ודוקא ברה תקנו לה מוונות משלו אכל לא ברה לא משום דלא שכיח
שיאחר מליבם כיון דאיהיה קמן ונתרצה דמשום זמן מועט שרגיל

לאחר לא תקנו לה מוונות ומינה בפירק ד' אחין (לעיל דף כט: וסו)
משמע קלמ דכי לא ברה נמי מייבב מוונות דקאמר כשעמד בדין
ופסקו לה מוונות משלו ואינו מזכיר כלל ברה אף על גב דהתם איירי
בעבד כה מאחר דפרישית לעיל לענין זה אין שום סברא לחלק בין

עשה כה מאחר ללא עשה אלא כשיש שני יבמין דאי לא עשה מאחר
לא זה ולא זה לא מתביבב מוונות לא זה ולא זה אפילו נתרצה אחד
מחס לייבם וזכר ואנטיך החם לאוקמי בעבד כה מאחר משום דבענין אחר לא הוה מצי מיפר וקלג נראה דמחמת קנס שקנסויה כחמים
שלא כנסה תקנו לה מוונות דהא אין מעשה ידיה שלו כדאמר בפירק בתרא דמכות (דף קו: וסו) אי משום מעשה ידיה לא משעבדא
ליה ולמאי דפרישית דכשלא ברה אין לה מוונות אינו ראהה דמעשה ידיה אינו שלו דאין לחוש שמה אחר לה לאי מעשה ידיו
למוותמין דאכתי לא משעבדא ליה עד שיברר ויפסקו לה מוונות ומינה ארי' דלפירוש זה טפי הוי ליה למימר דלא מתיבב דמוותמיה:
לאחר

